

496.0 229 Spanje

Madrid, 14 januari 1963.

25/1
Vice T. Sen
deanne
25/1
25/1
D.G.P.2
reptoum
Beste Joseph.

Ik moge (bij hoge uitzondering!) je persoonlijke aandacht vragen voor een zaak, die, geloof ik, van belang is en relatief "weinig kost".

Het gaat om het enigszins epineuse vraagstuk: Spanje en de E.E.G. Naar ik hier en daar hoor (zonder overigens enige officiële bevestiging te hebben), zou de vraag of Spanje tot een "hearing" zal worden toegelaten, eind van deze maand in Brussel worden behandeld. Het zou dus nog slechts een preliminaire fase betekenen, zonder enige principiële beslissing over associatie. Portugal, als EFTA-land zou zulk een "hearing" blijkbaar krijgen.

Er zijn een aantal positieve en negatieve argumenten, deels van psychologische aard, die m.i. ten faveure van zulk een hearing pleiten.

Het spreekt wel vanzelf, dat Spanje groot belang heeft en op den duur aangewezen zal zijn, om deel uit te maken van de E.E.G., zij het aanvankelijk in los verband, (zulks n'en déplaise de voor Spaans binnenlands gebruik bestemde recente uitlatingen van de Ministers van Handel en van Financiën). Het verwacht evenwel niet, dat deze associatie, laat staan integratie, spoedig werkelijkheid zal worden, al is het voorbeeld van Griekenland natuurlijk een gaarne aangehaald precedent.

Spanje is thans de weg ingeslagen van liberalisatie van de handel, bevordering van buitenlandse investeringen en participatie in bedrijven, vereenvoudiging van formaliteiten bij in- en uitvoer, vergemakkelijking van buitenlandse aanbestedingen, bevordering van samenwerking tussen binnen- en buitenlandse firma's, afschaffing van particuliere marktbeheersende monopolies, het beperken van staatsbemoeienis tot bedrijven, die niet aan particulieren kunnen worden overgelaten, enz., maatregelen waarvan ook het Nederlandse bedrijfsleven en de Nederlandse handel de vruchten plukken en in toenemende mate zullen plukken. Een en ander geschiedt grotendeels ter uitvoering van de aanbevelingen van de "Wereldbank" wier rapport in 't algemeen een gunstig oordeel geeft over de economische toekomst van het land. Er bestaat een nationaal plan voor hervorming en opbouw, in handen van een "comisión delegada" samengesteld uit 7 belanghebbende Ministers en de Voorzitter van het plan. Het zal begin 1964 in werking moeten treden.

Zijner Excellentie
Mr. J.M.A.H. Luns,
Minister van Buitenlandse Zaken,
's-Gravenhage.

STJ

Het Kabinet heeft onlangs een aantal beginselverklaringen in deze geest aangenomen (zie bijlage). Dit alles ter staving van mijn uitgangspunt, dat de economische aanpassing ernstig moet worden opgevat.

Verder maakt Spanje ook in sociaal opzicht een (langzame) evolutie door. Men denke aan het (stilzwijgende) recht tot staking, de toenemende invloed van de werknemer in de syndicaten, de vele kritiek in de pers op sociale misstanden, de vaststelling van een minimumloon, de grotere persvrijheid e.d. De grote stimulans is ook hier de toenemende verbondenheid met West-Europa.

Nu bestaat er, meen ik, ook in Nederland, op zijn best onverschilligheid tegenover de Spaanse toenaderingspogingen en ten dele een negatieve instelling, grotendeels gebaseerd op wel enigszins maffe politieke en ideologische bezwaren. Doel van dit schrijven is te waarschuwen tegen een zonder meer afwijzen van elk Spaans initiatief. De gevolgen hiervan zouden allereerst van materiële aard zijn; een directe terugslag op een aantal hangende vraagstukken van leveranties en investeringen waarbij de Spaanse goodwill voor ons van belang is, komt mij waarschijnlijk voor. Bovendien zullen zekere onderdelen van het "plan de desarrollo" moeilijker ten uitvoer kunnen worden gebracht en dus indirect nadelig werken. Maar bovendien zal er m.i. een sterke psychologische uitwerking uitgaan van een eventuele in Spaanse ogen kwetsende verklaring van "in je hok". Eerstens zal in de kaart worden gespeeld van falangistische en andere "diehard" tegenstanders van liberalisatie en sociale progressie. Bovendien zal, wel verre van de oppositie tegen Franco te versterken - een misvatting die men niet genoeg kan bestrijden (zie b.v. de versterking van Franco's positie na München) - de grote min of meer neutrale middenmoot zich rond Franco scharen tegen het "onredelijke, blijkbaar anti-Spaanse" buitenland. Het is nu eenmaal een volk, dat gauw in uitersten vervalt en gemakkelijk onder psychologische druk de belangen van zich zelf en anderen uit het oog verliest onder het motto: de eer van het land dwingt ons tot isolement. Als gevolg hiervan zal ook de langzaam voortschrijdende democratisering de pas worden afgesneden.

Ik houd rekening met de ook bij ons nog zeer gangbare kwalificaties "fascistische dictatuur, sociale misstanden, ontbrekende democratie" e.d., doch zou willen stellen dat men deze toestand niet verbetert doch integendeel prolongeert door Spanje zoals het thans is, ernstig voor het hoofd te stoten. Zij die democratisering van Spanje vóórstaan, zullen dan eerder het tegendeel bereiken.

Dit alles moge wat dramatisch klinken, maar men dramatisceert hier gauw. En de alternatieve procedure is, meen ik, betrekkelijk simpel en verbindt tot niet veel. Het is vooral een zaak van "sauver les apparences".

Ik hoop dat het jullie goed gaat. Komt het niet tijd om een reis, naar de "Isles Canaries"? Tienes tu casa en Maria Molina s! Heel veel lief van Mia ook van Edi en hartelijke groeten van Orelf van ons beiden

M
Luisa

W. E. VAN PANHUYB

Ik vind zo nu en dan
enig literatuur van Doris
over cursussen in Spanje.